

Charakteristika nepůvodních hub a oomycet v ČR

ZUZANA HAŇÁČKOVÁ¹, MARKÉTA HRABĚTOVÁ¹, LUCIE ZÍBAROVÁ², IVANA ŠAFRÁNKOVÁ³,
MICHAELA SEDLÁŘOVÁ⁴, VERONIKA DUMALASOVÁ⁵, ALENA HANZALOVÁ⁵, FRANTIŠEK LORENC⁶,
JANA PALICOVÁ⁵, DAVID NOVOTNÝ⁵, DANIEL ZAHRADNÍK¹, KAREL ČERNÝ¹

¹ Výzkumný ústav pro krajinu, v.v.i., Květnové nám. 391, 252 43 Průhonice

hanackova@vukoz.cz

² Resslova 26, 400 01 Ústí nad Labem

³ Ústav pěstování, šlechtění rostlin a rostlinolékařství, Agronomická fakulta, Mendelova Univerzita v Brně,
Zemědělská 1665/1, 613 00 Brno

⁴ Katedra botaniky, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, Šlechtitelů 27, 783 71 Olomouc-Holice

⁵ Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu, v.v.i., Drnovská 507/73, 161 00 Praha 6 – Ruzyně

⁶ Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., Strnady 136, 252 02 Jíloviště

Tato studie představuje první systematicky sestavený seznam nepůvodních a kryptogenních hub a oomycet pro území České republiky. Studie dále navrhuje zobecněné schéma invazí hub s využitím terminologie a systémů používaných v ekologii invazních rostlin a živočichů. Celkově seznam zahrnuje 352 taxonů, z toho 38 archeomycet (zavlečených před rokem 1492) a 310 neomycet. Nejstarší doložený výskyt nepůvodního druhu pochází z roku 1813 (*Cronartium pini* a *Wilsoniana portulacae*). Nejvíce druhů pochází ze Severní Ameriky a Evropy (shodně 23,6 %) a dále z temperátní Asie (17,0 %), přičemž 64,5 % druhů má původ v mírném pásu severní polokoule. Z taxonomického hlediska dominují zástupci tříd Peronosporomycetes (21,0 %), Dothideomycetes (19,6 %), Leotiomycetes (17,3 %), Pucciniomycetes (12,8 %), Sordariomycetes (11,6 %) a Agaricomycetes (9,9 %). Převážná většina druhů (89,2 %) jsou parazité rostlin, zatímco saprotrófní houby tvoří 8,5 %. Ostatní ekologické skupiny, jako jsou mykorrhizní druhy a parazité živočichů, jsou zastoupeny v řádu jednotek. Analýza vývoje introdukcí druhů v čase odhalila dvě výrazná maxima související s obdobími globalizace: první na počátku 20. století (před rokem 1930) a druhé, současné, po roce 2000. Obě fáze odděluje období pozvolného lineárního růstu. Současný exponenciální nárůst počtu druhů jasně koreluje s otevřením trhu a vstupem České republiky do Evropské unie. Vyhodnocení oblastí, které mohou jednotlivé druhy ovlivňovat, ukazuje, že většina druhů má potenciál způsobit negativní vliv – přibližně 48 % v okrasném zahradnictví, 41 % v zemědělství, 13 % v lesnictví a 10 % v přírodních ekosystémech. Diverzita a dopad nepůvodních hub v České republice jsou srovnatelné s okolními středoevropskými státy. Ačkoliv seznam nelze považovat za úplný a bude se pravděpodobně dále rozšiřovat, již nyní patří k nejkomplexnějším národním přehledům nepůvodních hub v Evropě.